49ՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 1294 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 13/26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1905 23 ԲԼԷՃԼԷՊ 1323 – 16 ԻԼՈՒԼ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՆԵՑՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւոր Աւր Ճառասէի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ կա չեն արուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنجه يومى وسياسى غزتەدر
صاحب امتيازى : اوهانس قريم
ادارەخانەسى باب عالى جادەسندە نومرو ۳۸

ԳՆԱԾԱՆԻՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ ԲԱՐԵՔԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՐԻՒՆ Վ. ԱՐԵՒՄՊԵՏԷՆ ԵՏՓ,
ՊԱՏՈՒՈՒԼԻ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Տ. Կորիւն վարդապետէն վերջ, Վերապատ. Գրիգորեան երեւցաւ «Աւետարեր»ի 36 և 37 թիւերուն մէջ։ Մին եկեղեցւոյ բարեփոխում կը քարոզէ և միւսը եկեղեցւոյ մէջ բարեօրջում. մին Գիտս և միւսը Հերմէս, որոնք Աստուծոյ խօսքը քարոզելու նիւթ չունենալով սկսած են ներշնչուիլ Ս. Գիրքը քննադատելու. և իրենց խելքին փչած նոր վարդապետութիւններով իրենց յանձնուած եկեղեցւոյ հօտը մոլորցնելու։

Տ. Կորիւն վրդ.ի գրածները չատ պարզ և դիւրաձկելի ոճով գրուած էին. ամէն ընթերցող հասկցաւ թէ Կորիւն վրդ. ինչ ըսել կ'ուզէ «Եկեղեցւոյ բարեփոխում» ըսելով։ Իսկ Վերապատ. Գրիգորեանի գրածները այնքան հակասական և այնքան անիմաստ էին որ չկրցանք եզրակացութեան մը յանգիլ թէ ինչ ըսել կ'ուզէ «եկեղեցւոյ մէջ բարեփոխում» ըսելով։ Թերեւս այնչափ խորին խորհուրդներով գրուած էր որ իմ խեղճուկ միտքս չկրցաւ ըմբռնել, կամ թարգմանաբար գրուած ըլլալուն համար իմաստը կորնցուցած էր, և կամ կարելի է հաւատալ թէ՝ գրելու ձեւ մըն էր ան, որ պէտք եղած ժամանակ ըսէ մեզի պատուելին թէ իր միտքը սխալ հասկցած ենք։ Բայց կան քանի մը նախադասութիւններ և կամ «սխալ չհասկցուող բաներ», զորս թէ պէտք խուսափողական՝ բայց բաւական պարզուած գտանք։

Նախ կը չնայ հաստատել բարեշրջութեան պէտքը եկեղեցւոյ մէջ։ Բայց այս բարեշրջութեան գաղափարը և պէտքը իբրեւ քրիստոնէական կրօնի յառաջդիմութիւն, ինչ կերպով պարտինք ընդունիլ որ Ս. Գրոց և մեր հաւատոյ էական վարդապետութեան հետ համաձայնի, այս կէտը չէ բացատրուած։

Քրիստոնէական եկեղեցւոյ ամէն հաստատած և յարանութիւնը որ ունին իրենց ուրոյն վարդապետութիւնը և դաւանանքը, սրդէն տասակ մը եկեղեցական բարեշրջութիւն են որոնք օրէնքի և սահմանի տակ դրուած են ժամանակին։ Այդ եկեղեցական օրէնքը իրեւ հիմ եկեղեցւոյ ուղղափառութեան կը ծառայէ, և եթէ այս քրիստոնէական եկեղեցւոյ բարեշրջումներուն մէջ նոր բարեշրջումներ փնտռելու պէտքը զգա՛ք. կրնանք եկեղեցին այնքան հատուածներու և բաժանումներու փոխել որ այն ատեր պէտք պիտի ըլլայ մեր ընդունած բարեշրջման մէջ փնտռել Homeopatic դեղերուն պէս հաւաsf և Ս. Գիրf։

Երկրորդ. «եկեղեցւոյ մէջ բարեշրջութիւն» ի՞նչպէս հասկնալու է. որովհետեւ ինչ բան որ մէկու մը համար բարեշրջութիւն է, ուրիշի մը համար անհաւատութիւն է, և այս անհատական գաղափարի տարբերութիւնները կրնան մեր փափաքած բարեշրջութիւնը առաջ բերել եկեղեցւոյ մէջ։

Երրորդ. բարեշրջութեան գաղափարը և վարդապետութիւնը այնքան ընդարձակ խորհուրդներ և այնքան անըմբռնելի իրողութիւններ ունին իրենց մէջը զորս չենք կրնար սահմանաւորել և դնել օրէնքի տակ։

Վերապատուելի Գրիգորեան եկեղեցւոյ բարեշրջութիւնը «քրիստոնէական կրօնի յառաջդիմութիւն» կը սեպէ։ Բարեշրջութիւնը յառաջդիմութիւն է ի դէպ անհաւատութեան։ Բայց քրիստոնէական կրօնը, յառաջդիմութիւն չունի և ոչ ալ եկեղեցին։ Կրօնքը և եկեղեցին չեն յառաջդիմեր։ Կրօնքը և եկեղեցին հաստատուած են մեր հաւատքին և Ս. Գրոց վրայ և հաւատքը հաստատուած է Քրիստոսի և իր եկեղեցւոյն վրայ, որ անփոփոխելի է առաքելոց ժամանակէն մինչեւ այսօր և յաւիտեանս։

Վերապատուելի Գրիգորեան կ'ըսէ թէ՝ «կրօնքի մէջ անփոփոխելի բաներ են ճշմարտութիւն ու եղանակներ։ Աստուած, Քրիստոս, Ս. Գիրք և հոգւոյն Քրիստոսի հետ ունեցած առնչութիւնը, և այլն։ Բայց Երրորդութիւնը, քաւութիւն, յայտնութիւն և այն, վարդապետութիւններ են, ասոնք կրնան փոխուիլ և պէտք է որ փոխուին և կամ այս վարդապետութիւններուն մասին մը հասկցողութիւնը և ըմբռնումը պէտք է ԲԱՐԵՇՐՋՈՒԻ։»

Պատուելի՛, ինչպէս կրնանք Երրորդութեան վարդապետութիւնը, զոր ըմբռնած ենք Հայր, Որդի և Սրբ. Հոգի, փոխել և կամ բարեշրջել։ Այսինքն ըսել կ'ուզէք. դուն կրնաս մին ընդունիլ, և ես միւսը, ես Քրիստոսի Աստուածութիւնը միայն, և դուն մարդկութիւնը, քանի որ դուք Ս. Գիրքը անփոփոխելի կ'ընդունիք, արդ ինչպէս կրնանք հասկնալ Երրորդութեան սա վկայութիւնը, (Ա.Ս. Յովհ. Ե. 7.)

Պատ. Գրիգորեան կ'ըսէ թէ «մարդկային ուղեղը կանանչի բարեշրջութեան մէջ կեղբոն մը է»—Բայց ոչ թէ մեր հոգւոյը կեանքին և մեր հաւատոյ վարդապետութեան մէջ, որ միայն Հոգւոյն Սրբոյ գործն և պարգեւն է և եթէ այս պէս չլլար, Քրիստոս պիտի չըսեր մեզի «Ով որ Աստուծոյ Արքայութիւնը պղտիկ ալու մը պէս չընդունի բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջը։»

Մեր հոգւոյը գաղափարները ընդարձակուելու համար տղու մը հաւատք կը պահանջուի մեզմէ պարզ և զօրաւոր հաւատք, որպէս զի ան ատենը մեր հոգւոյը կեանքը բարեշրջի, և ըլլայ Քրիստոսի կեանքին նմանող։ Երբ մենք հաւատքի մէջ կը տկարանանք ան ատենն է որ կը փորձենք մարմնիս կրօնական «բարեփոխման» և «բարեշրջութեան» իմաստասիրութեանց մէջ։

Եկեղեցական բարեկարգութիւն, երկրպագութեան ձեւեր, ծէսերու և արարողութիւններու բարեփոխում և բարեշրջում, ասոնք մեր քրիստոնէական կրօնքին արտաքին խաւը ըլլալով, կրնանք ընդունիլ և պէտք է որ ընդունինք. բայց երբէք չենք կրնար ընդունիլ իբրեւ Քրիստոնեայ մեր հաւատոյ էական վարդապետութեանց դէմ։ Անոր մէջ առանձական յառաջադիմութիւն փնտռել։

Վերապատուելի Գրիգորեան Ս. Գրոց ճշմարտութեան մասին օրինակ կը բերէ մեկնիչներու գաղափարները. թէ «Յովնան մարգարէին գիրքը առակ է (մասալ) և «Արարչագործութեան պատմութիւնը այլաբանութիւն է»։ կ'ընդունի նաեւ թէ Երգ Երգոց գիրքը Քրիստոսի ու իր եկեղեցւոյն մէջ ունեցած սիրոյ յարաբերութիւնը չէ. այլ Լիբանանի եղեւնիներուն մէջ տեղի ունեցած Սողոմոնին մէկ սիրաբանութեան նմանչն է։ Երանի քեզի պատուելի, որ «քու երիտասարդութիւնդ արծիւին թեւերուն պէս կը նորոգուի»։

Մենք գիտենք թէ Ս. Գիրքը քրիստոնէութեան կրօնքն դուրս առակ է այլաբանութիւն է ասլն (չենք գիտեր թէ պատուելին ինք ինչպէս կ'ընդունի) բայց ամէն քրիստոնեայ կ'ընդունի և կը հաւատայ անոր ամէն մասերը իրականութիւն։

Եթէ Յովնան մարգարէին երեք օր և երեք գիշեր կէտ ձկան փորին մէջ մնալը մասալ է, ուրեմն Աւետարանին մէջ յիշուած Ղազարոսին չորս օր գերեզմանին մէջ մնալը եւս մասալ է. (կը տեսնէք պատուելի՛ թէ ձեր առաջ բերած օրինակը մեզ ուր կ'առաջնորդէ)։ Բայց Քրիստոս ինք Յովնան մարգարէին գիրքը և պատմութիւնը առակ չընդունիր (Ս. Մատթ. Ժ.Բ. 40) և եկեղեցին իրեւ կէտ ձուկ այնպէս հաւատացողները դուրս փսխած է։

Պատ. Գրիգորեան ամէն քանի մէջ կ'առաջնորդէ մեզ Աւետարանին եւ Քրիստոսի։ Իր յօդուածին այս պարբերութիւնը, երբեք չհամաձայնիր իր նախապէս ըսածներուն. բայց մենք կը փափաքինք որ մեզի ըսէ թէ Աւետարանին ո՞ր մասը պարտինք ընդունիլ իբրականութիւն, որ մեր գաղափարներուն ներքակ չելլան և մեր հոգւոյը կեանքը, բարեշրջութեան վարդապետութեան մէջ ընդարձակուի և բարձրանայ։

«Բողոքական եկեղեցիները միենոյն սխալին մէջ գտնուած են» կ'ըսէ պատուելին. բայց ո՞չ այդ եկեղեցիները կը ցուցնէ և ո՞չ ալ սխալը։ Մենք չենք հաւատար և կը բողոքենք այս տեսաբանութեան դէմ. եթէ ո՛և է բողոքական եկեղեցի մը սխալ հաւատոյ դաւանութիւն մը ընդունած է և կամ «Աւետարեր»ի հասկցած լեղուաւ «որդեգրած» է, այլ եւս Բողոքական եկեղեցի ըլլալէ դադրած է. և մենք ասոր ո՛և է մէկ օրինակը լսած չենք։ Բայց պատուելի՛, եկեղեցիները չեն որ կը սխալին այլ եկեղեցւոյ հոգւոյը պաշտօնին կոչուող և եկեղեցին վարող մարմիններն են, որոնք երբեմն ուղղած են եկեղեցին առաջնորդել, իրենց ընդունած մոլորութեանց մէջ, կամ իրենց կամքին հնազանդեցնել Քրիստոսի եկեղեցին։ Բայց Ան իր եկեղեցին անաղարտ պահած է, և եթէ Յովհաննին դդմենիին պէս Քրիստոսի եկեղեցւոյն մէջ դդմենիներ աճած են, անոնք չուսով ալ չորցած են արեւին զօրութեան տակ։

«Մանզումէ»ի Հայ-Բողոքական
ԹՂԹԱԿՑԸ

ԲԱԼԽԻՐՈՎ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Զիւնի երկիրներուն մէջ ինչպէս անկարելի է առանց լոգանքներու կամ չըմուչկներու քալել, նոյնպէս անկարելի է փոխադրութիւններ ընել առանց այն միակ գործիքին՝ որ է բալխիրը։ Բոլոր բեւեռային ցեղերը, Եսքիմացիները, Սամոյէդները, Լաբոնները են. բալխիրը միայն կը գործածեն և մանաւանդ կը կարծեն որ բալխիրն է միակ միջոցը փոխադրութեան։ Ծայրագոյն հիւսիսի լալխիրը վերջին ատիճան յատկանշական, մասնաւոր տիպար բալխիր մը եղած է իրեն լծուած կենդանիներուն պատճառով։

Սառուցեալ Ովկիանոսի մօտաւոր երկիրներուն մէջ, ձիւն չի կրնար տարիլ, ուստիի պակասութեան պատճառով, և հետեւաբար անոր տեղ կը գործածուին եղջերուն և շունը։ Եղջերուն սառուցեալ անապատներուն ուղտն է, ինչպէս ըսած է բանաստեղծ մը։ Առանց անոր, Եւրոպայի և Ասիոյ հիւսիսային մասերը այնքան անծանօթ պիտի ըլլային մարդուն, որքան Սահարայի անապատները առանց ուղտին։

Հիւսիսային հրուանդանէն մինչեւ Պէրինկայի նեղուցը հոս հոն սրսկուած ժողովուրդներու մէջ բալխիրը չատ մը ձեւեր առած է։ Ասոնց մէջ ամէնէն զուարճացուցիչը լոբոնեան բալխիրն է։

Լաբոններու բալխիրը, բոյի, տափակ յատակով երկնկէկ նաւակի մը ձեւը ունի, որուն մէջ ճամբորդը կը փռուի, կռնակը բարձի մը կթենցուցած։ Ինչպէս որ տափակ յատակով նաւերը հակաձիգ են տապալելու, նոյնպէս նաեւ այս բալխիրները՝ որոնք ամենաթեթեւ շարժումի մը խսկ՝ կը շրջին ու հեծեալը ձիւնը կը թաթխուի։ Գաղափար մը տալու համար բոյով կատարուած ճամբորդութեան վրայ, մէջ կը բերենք հոս երկու զրօսաշրջիկներու նկարագրութիւնը, որոնք ձրմռուան մէջտեղը, ամբողջ Լաբոնիան կտրեցին անցան, Սառուցեալ Ովկիանոսէն մինչեւ Պալթիկ ծովը։

Զիւնի սոսկալի թաթառներու մէջ Հիւսիսային Հրուանդանը անցնել վերջ, այդ երկու յանդուգն խսալացիները, կը հասնի. Պօսքոր՝ ուր Լաբոնիոյ մեծագոյն ոտնաւանառը տեղի կ'ունենայ, ոտնաւանառ մը՝ որ կը բաղկանայ քանի մը անակներէ՝ որոնց չորս կողմը, ձիւնին վրայ դիզուած են ծախու ապրանքները։ Չկայ բան մը որ վաճառուչը չընչէ վաճառուլու. ինչ բան պիտի վաճառուի. փայտ, եղջերուի առած միս, չոր ձուկ, մորթ, մուշտակ, ահա ինչ որ կայ ընդ ամէնը, որոնք սակայն ամենահեռաւոր տեղերէ բերուած են հոն բալխիրներով, փոխանակութեան համար։ Ջերմաչափը դերօշն 40 աստիճան վար ցոյց կուտայ. ցուրտին դիմանալու միակ միջոցը՝ ընկերներու հագուստը հագնիլն է։ Հագուստներուն վրայէն եղջերուի մորթէ հատ վրանոցի մը մէջ կը փաթթուին որ բացուածք մը միայն ունի գլուխին համար, այդ մորթին վերայէն ալ արջի մուշտակ մը։ Նոյնպէս եղջերուի մուշտակէ կօշիկներ, սրունգակապեր կը հագնին, գլուխին մորթէ պօնեհ մը կ'անցընեն։ Այդ է իրենց համազգեստը։

Այսպէս հագուելէ վերջ, կ'ըսէ Իտալացի զրօսաշրջիկը, բալխիրներուս մէջ տեղաւորուեցանք։ Ամէնէն առաջ առաջնորդին բալխիրը կը գտնուի բնականաբար. այդ բոյին ետեւը կապուած է եղջերուն այն բալխիրն՝ որուն վրայ նստած է ընկերս և անոր ետեւը՝ իմ բալխիրս եղջերուն. վերջապէս իմ գործիքս ետեւը կապուած է ուրիշ եղջերու մը՝ որ բան մը չթաղեր։

Սկիզբները աղէկ գնաց. թէպէտ բալխիրը մերթ ընդ մերթ կը ծռէր մէկ կողմ, բայց շնորհիւ Լաբոնին մեզ տրուած զգուշութիւններուն, անկում մը առանց կրնայինք ասնել։ Երբ աւելի անգին, ձիւնին մակերեսը սկսաւ հեղհեղուիլ աւելի խորտուբորտ ըլլալ, ա՛լ հանգիստ չկայ, մէկ մը ձախ տաքը դուրս մէկ մը աջ տաքը դուրս։ Բայց այս ամէնը ոչինչ են դեռ բոլոր այն հիգերուն քով, զորս պէտք է ունենալ դառ ի վարվ ի՛ջնուած պատ։ Այն ատեն է որ մէջտեղ կ'ելլէ վերջապէս եղջերուին օգտակարութիւնը, քանի որ անիկա կը սկսի կանոնաւորել կառաքումին ընթացքը։

Ասանկ արշաւանքներու ատեն, կարաւանը մերթ ընդ մերթ կանգ կ'առնէ կենդանիներուն ուտելիք տալու համար։ Եղջերուին համար պէտք չկայ երկար մտահոգութիւններու մասնուելու, եւ հո՛դ է արդէն այդ կենդանիին մեծագոյն առաւելութիւնը։ Ջմեռը, եղջերուն տեսակ մը մամուռ կ'ուտէ որ շատ առատ է բեւեռային երկիրներու ամէն կողմերը։

Ձամբորդները չատ անգամ Լաբոն բնակչութիւններու մէջ դադար կ'առնեն, ուր կրնան տաքնալ, գաւաթ մը սուրճ առնելով, կամ փոխել յոգնած կենդանիները։

Հակառակ այն սոսկալի ցուրտերուն, չատ մը Լաբոններ ամբողջ ձրմեռը վրաններու տակ կ'անցնեն, որոնց մէջտեղը, քարէ վառարանի մը վրայ փառաւոր կրակ մը կը վառի։ Պառկելու ժամանակ ամէնքը իրարու վրայ կը փռուին, այր, կին, տղայ, աղջիկ, երիտասարդ. այսպէսով բընականաբար մինչեւ լոյս տաք կը մընան։

Եղջերուն կառավարելը չատ դժուար է, մանաւանդ որ գեռ անոր լծման գործիքներն ալ կատարեալ գործածուած չեն, և ասիկա չատ մը վտանգներու տեղի կուտայ։ Եղջերուն հակառակ այնքան խաղաղ կենդանի մը կարծուելուն, չատ անգամ տաքորինակ բնաւորութիւն մը ցոյց կուտայ։ Բոլորովին զուրկ է համբերութենէ, և եթէ հեծեալ մը անիրոնութիւնը ունենայ բալխիրէն վար իջնելու, առանց նախապէս կապելու եղջերուն, այս վերջինը կ'առնէ կը քալէ, ու ճամբորդը բացը կը մնայ։

Լաբոնները երկայնութեան չափերուն վրայ որոշ գաղափար մը չունին, և ատոր համար չատ դժուար է իրենց, եղջերուին արագութիւնը որոշելը։ Թիքթէթ անուն ճամբորդի մը բրած փորձերուն նայելով, եղջերուն մէկ վայրկեանի մէջ 2—300 մէթր կ'առնէ։ Ուրիշներու վկայութեանց նայելով, չատ աւելի նուազ է այդ արագութիւնը և հոգիւ ժամը 6—7 քիլոմէթրի կը հասնի։

Եղջերուն իբր լուծի կենդանի միայն Հիւսիսային Եւրոպայի և արեւմտեան Սիբիրիոյ մէջ կը գործածուի, մնացեալ բոլոր բեւեռային երկիրներուն մէջ չունն է այդ ծառայութիւնը մատուցանողը։

Բալխիր մը քաշելու համար պէտք եղած չուներու թիւը կրնայ տարբերիլ։ Կրօէնլանտայի մէջ ութը հատ կը գործածեն ընդհանրապէս, Գրանտայի մէջ չորս հատ, Արեւ. Սիբիրիոյ մէջ տասներկու և նոյն իսկ երբեմն 28։ Լէնտ գտնին եղերքը, Սիբերիոյ մէջ, 12 չուներ կրնան քաշել 180—225 քիլոգրամ ծանրութեամբ բալխիր մը։ Շուներուն թաթերը առաջին կարծրութեան դէմ պաշտպանելու համար, եսքիմոյնք կապէ ձեւնոցներ կը հագնեն անոնց։

Կրօէնլանտայի մէջ չունները իրենց առաջնորդ ուշիմ շուն մը՝ որ կը կանոնաւորէ դնացքը միւս շուներուն, և կը սրբագրէ անոնց տասած սխալ քայլերը։

Շունը սակայն, եղջերուին նման միայն մսմուռով չի գոհանար։ Աւելի իր տէրերուն կերածին աւելցուքը կ'ուտէ, որ շատ նիհար կ'ըլլայ շատ անգամ, վասն զի եսքիմոներն ալ թունդուներուն, եարտիներուն նման թռչունի մը կամ ձուկի մը ոչ մէկ մասը աւելորդ կը նկատեն ուտելու։

Պէտքը հնարագէտ ու վարպետ կ'ընէ և ատո՛ր համար հիւսիսի շուներն ալ գողութեան մէջ առաջնակարգ ճարպիկներ են։

Բեւեռային երկիրներու մէջ փոխադրութեան այդ զանազան միջոցներէն զատ կայ նաեւ ձիւ բալխիր, որ սակայն իր անիծ անպատեհութիւններուն պատճառով շատ քիչ գործածուած է։

Սակայն, ինչպէս կը տեսնուի այս ամէնէն, Հիւսիսի բնակիչն ալ կրցած է յարմարցնել իրեն գործիքներ՝ միւս մարդոց հաւասար կեանք մեն ալ ինք կարենալ վարելու համար։ Եւ ա՛յդ է

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԻՐԹՕՆԸ 70

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ
ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՅՈՎ
ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ժ.Թ.
ԾՈՎԻ ՈՏԻՆ ԿԱՄ ՈՒՐՈՒԱԿԱՆԸ

Մրսթը Բէէթօն պլուիր երերցնելով,

—Ձիդ Բօլի ըսած ատենին կը հանդիպի մենախօսեց։

Նաւապետ Մաթէօ այս երկրորդ վկայութեանը առջեւ սկսաւ լրջութեամբ վերաբերուիլ։

Այս քաջարի մարդը մի միայն նաւային արհեստն էր որ առաջին կարգի ըսուելու ատիճան իւրացուցած էր։ Ուսումներու և գիտութեանց մասին ունեցած ծանօթութիւնը նախնականէն անդին չէր անցներ. հետեւաբար պէտք չէ զարմանալ երբ բանք թէ ինքն ալ հասարակ նաւաստիներուն չափ աւելորդապաշտութիւն ունէր և անոնցմէ ոչ նուազ սկսած էր մտահոգ ըլլալ։ Արդարեւ առաջին ատեն կատակի պիտի դարնէր տարաձայնութիւնը, սակայն Պօլօռի վկայութիւնը խնդիրը փոխեց և հիմա նաւապետը համոզուեցաւ որ անպատճառ ոգի մը կար շոգենաւին մէջ։

Նաւապետ Մաթէօ սկսաւ մտածել այն դառն կացութեան վրայ, որուն կ'ենթարկէր զինք մինչեւ Հնդկաստան ուղղուող եօթը օրուան ճամբորդութեան պատուն շոգենաւին մէջ ծովու ոգի մը պահելը։ Ասիկա ճշմարտապէս դժբաղդութիւն մըն էր իրեն համար, որ չէր դիտէր թէ ինչպէս օձիքը ազատէր անակնկալներու ամէնէն տխրասարսուռն ձեռքէն։ Միս Օռէթ մարդուն դէմքէն կասկածելով անոր զգացած ներքին ալեկոծութիւնն ու սարսուռը, նաւապետին ուշադրութիւնը ուրիշ կողմ դարձնելու դիտումով, Պօլօռին մատանիչեց ու շնորհակից ձայնով մը,

—Ես կը կարծեմ որ ըսաւ, շոգենաւին բեռներէն մէկը տեղէն գլորած և այս պարոնը իր քունէն արթնցուցած պէտք է ըլլայ։

Պօլօռի որ արդէն դեռատի աղջիկան ամէնէն թեթեւ մէկ շարժումն իսկ ուշադրութենէն չէր վրիպեցնէր, անմիջապէս կռտեց անոր արտասանած պարբերութեան թաքուն նպատակը, ուստի զայն չէզոքացնելու խորամանկութեամբ,

—Շատ լաւ, ըսաւ, դիցուք թէ ես գլորած մնտուկի մը աղմուկէն արթնցայ, հապա Նաւապետի Բօլի հանդիպածը ի՞նչ էր, անոր ի՞նչ պիտի ըսէք։ Մնաց որ այս դէպքը ստուգելը չատ դժուար բան մը չէ։

Նաւապետ Մաթէօ կարեւորութիւն ընծայելով Պօլօռիի,

—Ի՞նչպէս կրնայ ստուգուիլ, ըսաւ, կ'աղաչեմ բացայայտ ըսէք ձեր միտքը։

—Բօլի տեսած ուրուականը, չինացիներու դաղաղները պահուած մթերանոցը փախած է, այնպէս չէ՞։ Անոր դրանը առջեւ պահապան մը կը դնէք։ Կամ օրիորդին ենթադրութիւնը չիասկ կ'ըլլայ և ասկէ եաքը աղմուկ չելլար և կամ կը ճշդուի թէ Բօլ պատանքի մը զոհ եղած է։ Այս եղանակը միայն կայ երեւոյթին ստուգութիւնը ապահովելու համար։

Պօլօռիի այս առաջարկութիւնը յուռի տպաւորութիւն ըրաւ Միս Օռէթի վրայ, որ թեթեւ մը գոնատեցաւ։ Եթէ դիակներու մթերանոցին առջեւ պահապան մը դրուէր, Լավառէտ կամ անօթութենէն պիտի մեռնէր և կամ եթէ անօթութեան չկրնալով դիմանալ դուրս ելլել փորձէր, օձիքը ձեռք պիտի տար և ամէն բան պիտի կորսուէր։ Նաւապետը սակայն որ Միս Օռէթի տեսակէտէն չէր դատեր խնդիրը, վերջին ծայր գոհ մնաց Պօլօռիի առաջարկութենէն և իր երկրորդին դառնալով,

—Պարոնին ըսածները հասկցաք այնպէս չէ՞, յարեց. ալ հարկ չկայ պարապ տեղը ժամանակ ըլլալու. Նաւաստիներէն մէկը կը դնէք մնեղներու մթերանոցին առջեւ, ուր գիշեր ցերեկ հսկողութիւն կը կատարէ։

Նաւապետին այս համակերպութեանը վրայ, Պօլօռի յաղթական ակնարկ մը ուղղեց Միս Օռէթի, որ դէմն չտանելու համար թէեւ գլուխը մէկ կողմ դարձուց, սակայն վաչխառուն յաղողեցաւ նշմարել արցունքի կաթիլները, որոնք լցնցած էին գեղանի աղջկան աչքերուն մէջ։

Նաւապետին հրամանագը ճշմարտապէս ալեկոծած էր Միս Օռէթը, որ յուզումին ստստկութենէն չէր կրցած զսպել ինքզինքը և բուռն տենչ մը զգացած էր Պօլօռիի վրայ ցասկելով, զայն խեղդելու։

Մանկամարդ աղջիկը այս վայրկենիս կրցաւ հասկնալ թէ, ի՞նչ դառն ատելութիւն կը մնուցանէր վաչխառուին նկատմամբ և ո՛րչափ մեծ տեղ գրաւած էր Լավառէտի բարեկամութիւնը իր սրտին խորերուն մէջ։ Հետեւաբար ինչ որ ալ ըլլար ամէն պարագայի մէջ որոշեց օգնել Լավառէտի. Նոյն իսկ եթէ երիտասարդին ընծայած իր այս գործնական օգնութիւնը հօրը չահերուն հակառակ ալ ըլլար. Միս Օռէթ որոշած էր ատոնք ամէնքը ոտնակոխ ընելով, միշտ օգնել Լավառէտի։ Այս պատճառով հօրմէն հրաման առնել իսկ աւելորդ սեպեց։

Հետեւեալ օրը երբ նախաճաշի զանգակը հնչեց, ամբողջ ուղեւորներն ու նաւաստիները ճայասրահ հաւաքուեցան։ Ճաշին վրայ Միս Օռէթի դէմքը ստացած էր իր նախկին թարմութիւնը և այտերուն վրայ թեթեւ կարմրութիւն մը միայն աւելցած էր, ինչ որ կը մատնէր անոր ներքին խռովքը։ Պօլօռի անդլուհին դէմքին վրայ կարդացուող զրգռումին այս արտայայտութիւնը տեսնելով, սկսաւ պահ մը մտածել։ Օրիորդը իր ամէն օրուան տեղը նստած կատարեալ անդորրութեամբ կը ճաշէր որպէս թէ բոլորովին մոռցած էր Լավառէտի խնդիրը։ Սեղանին վրայ Նաւապետ Մաթէօ սկսաւ բատատրութիւն տալ Ֆրէկաք ըսուած մեծ թռչուններուն նկատմամբ, որուն հանդիպած էին մէկ քանի օր առաջ։ Նաւապետին այս կենդանաբանական ճառը տեւեց մինչեւ աղանդերին ժամանակը, ուր Միս Օռէթ խօսքի խառնուելով,

—Ներեցէք Պ. Նաւապետ, ըսաւ, ծովու ոգին ի՞նչ եղաւ արդեօք։

Անգամ մըն ալ չերեւցաւ պատասխանեց Նաւապետը։

(Շարունակելի)

արդէն մաքրուս ամէնէն յատկանշական յատկութիւնը. — յարմարիլ ամէն միջավայրերու և օգտուիլ՝ նոյն իսկ ընութեան յարուցած արգելքներէն:

Բարեկամն երկիրներու մէջ դժբաղթիւն մը համարուած է ձմեռուան գալուստը, շատեր կը տրտմին, կը ցաւին: Զիւնին պատճառով երկաթուղիներու կանոնաւոր երթեւեկութիւնները կը դադրին, յարաբերութիւնները կը խըզուին, անթիւ անպատեհութիւններ:

Հիւսիսի երկիրներուն մէջ, ընդհակառակը, ձիւնը՝ հեռու՝ ըլլալէ արգելք մը մարդոց յարաբերութեան, անոր ամէնէն օգտակար օժանդակն է մանաւանդ: Զմեռը գործօն կեանքի եղանակն է հոն, աշխատութեան և փոխադրութեանց եղանակը: Դեկտեմբեր ամսուան մէջ ցուրտը նոյնքան մութ է հոն որքան գիշերը: Բայց ի՞նչ փոյթ, բանիրները հաւասարապէս կը վազվզին ձիւներու մենութեան մէջ, հիւսիսայրի դողդոջ լուսաւորութեան կամ արծաթի լուսնակի մը տակ: Ցուցնուարին, քանի արեւը կը սկսի բարձրանալ, ճամբորդութիւնները հետզհետէ կը դիւրանան, և այդ պատճառով այդ ժամանակը ամէնէն յարմարը դատուած է ուշավաճառներուն:

Այս ամէնուն հաստատումը ճշմարիտ բարոյական դաս մըն է որ հաստատուէն կ'ապացուցանէ թէ, նիւթական պայմանները ոչինչ են ինքնին, և թէ մարդկային տաղանդը կարող է, եթէ ուզէ, ծառայեցնել զանոնք իրեն, գտնելով անոնց օգտակար կողմերը:

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿՈՎԿԱՍԻ ՓՈԽԱՐՔԱՆ ՊԱՔՈՒԻ ՄԷՋ

Կովկասի փոխարքայ կոմս Վորոնցով Տաչքով Պաքու ժամանեց Սեպտեմբեր 7/20ին: Քաղաքացիք խուռնամբոխ կայարան փութացած էին ողջունելու փոխարքան: Հասարակութեանց հոգեւոր պետերը՝ մասնաւոր պատուիրակութեանց գլուխը անցած դիմաւորեցին կոմսը: Կայարան գացած էին նաեւ բոլոր հիւպատոսները և քարիւղի տուներուն գլխաւոր ներկայացուցիչները:

Փոխարքան կառախումբէն իջաւ և զօրախումբ մը աչքէ անցընելէ ետք, բարեւեց հիւպատոսները: Նախ խօսեցաւ գերման հիւպատոսին և յետոյ Ֆրանսական հիւպատոսին հետ: Փոխարքան առիթ չունեցաւ պարսկի հիւպատոսին հետ տեսնուելու, որ կը գտնուէր միւս հիւպատոսներուն հետ: Տաչքով կոմս յետոյ ընդունեց հասարակութեանց հոգեւոր պետերը և պատուիրակութիւնները, որոնց պատասխանելով ըսաւ.

— Խիստ գոհ եմ, ձեր ըրած բարի գալստեան մաղթանքներէն: Ցոյս ունիմ որ Կովկասցիք իրենց բոլոր բարի կամեցողութիւնը պիտի ընեն երկրին բարգաւաճման և զարգացման համար:

Փոխարքան յետոյ մեկնեցաւ խաղանոցները քննկարկցութեամբ: Տաչքով Պաքուի կառավարիչին բնակարանը չի՝ նալ, այլ կայարան, իր վակոնը կը մնայ:

⁂ Բեթերսպուրկէն Հավասի գործակալը կը հեռագրէ հետեւեալը.—Սակարանի թերթը կը հաստատէ թէ, կերկնուող զրոյցի մը նայելով կառավարական շրջանակները տակաւ տրամադիր են Կովկասի վարչութեան գլուխը անցընել Լուի Նարոլէոն իշխանը, որ արդէն իբր փորձառու վարիչ անուն մը չունի է իրեն, օժտուած է խիստ նրբամտութեամբ որ անհրաժեշտ պայման մըն է: Նոյն թերթը կ'աւելցնէ թէ Մուքտէնի ռուսական պարտութենէն ետք կառավարական շրջանակներու մէջ խնդիր եղած է ռուս բանակին սպարապետ անուանել Նարոլէոն իշխանը որ խիստ սիրուած է զօրքերէն, լաւ կը ճանչնայ բանակներուն ոգին և զինուորական արուեստը: Իր անուանումը վերջին պատուն միայն ետ մնացած է կարեւոր պաշտօնատարի մը միջամտութեամբ, որ դիտել տուաւ թէ որչափ որ Լուի Նարոլէոն իշխան ռուս հպատակ է և ռուս զօրավար, բայց պատչաճ չէր օտար ծագում ունեցող զօրավարի մը յանձնել վերին հսկողութիւնը զինուորական գործողութեանց որոնցմէ կախում ունէր Ռուսիոյ պատիւը:

ՃԱԲՈՆ

ՄՐՑԱԿԻՑ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ

«Լ'ամբ տը Բառ»ի Լոնտոնի թղթակիցը կը գրէ. — Բարեկամական ակումբի մէջ լսեցի ամերիկեան մեծ գործարանատէրի մը բողոք բառնալը Ճաբոնի մրցակցութեան դէմ: Այս անձը Ծ. Արեւելքի հետ առեւտրական մեծ գործեր ունեցած է, և շատ լաւ կը ճանչնայ պատերազմին թատերավայրը եղող երկիրները և մասնաւորապէս Բելգիան. հետեւաբար խնդրելի էր մեր հաճի բացատրութիւն տալ թէ ինչէն առաջ եկած է Ճաբոնի դէմ յարուցած բողոքները: Տուած բացատրութիւններէն յայտնի կ'ըլլար որ ճաբոնցիներուն զինուորական յաջողութիւններուն իբրեւ հետեւանք անհեռական մեծ վնասանգ մը ծայր տալ սկսած է: Ամերիկացի գործարանատէրը հետեւեալ յայտարարութիւնները բրաւ. —

«Ինծի այնպէս կը թուի թէ իմ հայրենակիցներս Ամերիկացիք առիթ տուին ի նպաստ Ճաբոնի և ընդդէմ Ռուսիոյ ընթացք մը բռնելով աւելի իրենց զգացումներուն քան իրենց շահերուն հետեւած են: Սակայն Ճաբոնցիներուն նկատմամբ այս բարեկամութիւնը չի կրնար երկար տեւել: Արդէն Բորթսմութի մէջ ամէնէն աւելի լաւ ընդունելութեան արժանի եղողները Ճաբոն պատուիրակներէն աւելի ռուս պատուիրակութիւնը եղաւ: Պատերազմը վերջանալուն պէս, Ճաբոն իր արտաքին վաճառականութիւնը զարգացնելու համար վայրկեան մը իսկ ժամանակ չը կորսնցուցաւ: Ճաբոնի նախարարապետ կոմս Գացուրա Ճաբոնի վաճառականներուն հրաւէր կարդաց ըսելով թէ իրենց գործունէութեան առիւ նոր երկիրներ բացուած են զինու զօրութեամբ և հետեւաբար այդ երկիրներէն պիտի կրնան մեծամեծ օգուտներ քաղել: Ճաբոնի մէջ գլխաւոր վաճառականներ և ճարտարարուեստներ, թուով ութսունը մէկ հոգի, Մ. Իվատա անուն շատ հարուստ և ձեռներեց վաճառականի մը առաջնորդութեան տակ սէնտիքա մը կազմեցին: Այս սէնտիքային նպատակը պիտի ըլլայ աշխարհի Ճաբոն վաճառականութեան ծաւալման օտար երկիրներու մէջ: Հարկ չկայ աւելցնել թէ սէնտիքան հիմակուհիմա իր ջանքերը պիտի նուիրէ Բորէայի և Զինաստանի, սակայն չի պիտի սահմանափակուի միայն այդ երկու երկիրներուն, և Ճաբոնի վաճառականական ծրագիրը, որ ուշի ուշով պատրաստուած և աւարտած է ակէ քանի մը ամիս առաջ, արդէն կը պարփակէ իր մէջ բովանդակ Արեւելքը: Հնդկաչինը և Հնդկաստանը, ուր Ճաբոն ամէնէն աւելի նպաստաւորեալ ազգի վաճառականական առանձնաշնորհումները կը վայելէ, ճաբոնական վաճառքներով պիտի ողողուին: Երբ գիտնաք թէ Ճաբոնցիք ինչ բրած են Բորէայի մէջ յորմէհետէ զայն գրաւած են, այն ատեն պիտի համոզուիք թէ ինչ բաներու կարող են անոնք: Բորէայի մէջ անոնց վարչական կազմակերպութիւնը հրաշալի արդիւնքներ տուած է. կառավարական հասոյթները քառապատկուած են. երկաթուղիներ կը չինուին. ամէն նաւահանգիստներու և կեդրոնական մեծ քաղաքներու մէջ ճարտնական մեծ դրամատուններ և վաճառատուններ մասնաճիւղեր բացած են և մեծ գործեր կը տեսնեն. վերջապէս անդադար գաղթականներ կը հասնին Ճաբոն որոնք երկիրը ճշմարտապէս կը զարգացնեն, ուր խիստ մօտաւոր ապագայի մը մէջ ճարտնական ճարտարարուեստի արտադրութիւններ միայն պիտի քչուին հրապարակներու մէջ: Զինաստանի մէջ ալ ճարտնցի վաճառականներուն և գործարանատէրերուն գործունէութիւնը ոչ նուազ մեծ է. ամէն կողմի մեր հիւպատոսները այդ գործունէութիւնը կը նշանակեն իրենց տեղեկագիրներուն մէջ: Դալով Մանչուրիոյ, այդ նահանգներուն մէջ Ճաբոնցիք իրապէս վաճառականութիւնը իրրեւ մենաշնորհ ապահովելու կ'աշխատին: Անոնց ծովային ընկերութիւնները չոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկութիւններ կազմակերպած են Բորէայի և Զինաստանի հիւսիսային քաղաքներուն, Թիէնձինի, Քանթոնի և Հանկչայի հետ, ուր կարեւոր ճարտնական վաճառատուններ հաստատուած են: Բիչ ատենէն այս չոգենաւային սպասարկութիւնները պիտի կրկնուին, որովհետեւ այն չոգենաւերը որոնք զօրքերուն փոխադրութեամբ կը զբաղէին, հիմա տրամադրելի են, ուստի Հանկ Քոնկ, Շանկհայ և տակաւին ուրիշ քաղաքներ, որոնք մինչեւ հիմա գլխաւոր շահաստանները եղած էին եւրոպական և ամերիկեան արտածութեան, այսուհետեւ երկրորդական հանգամանք մը պիտի ստանան: Բորթ Արթուրի մէջ, Ճաբոնցիք օտար վաճառականները վտարած են, և երկիւղ կայ թէ ուրիշ նաւահանգիստներու մէջ ալ միեւնոյն վարմունքը պիտի ունենան Ճաբոնցիք օտար վաճառականներու դէմ: Զինացիք անտարակոյս Ճաբոնցիներուն յորդորներուն վրայ ամերիկեան ապրանքները պոյքոթ ընելու, այսինքն չի գնել և չի ծախելու սկսած են: Տարակոյս չկայ որ Ճաբոնցիք ալ իրենց կարգին, պոյքոթ պիտի ընեն գանոնք, ինչպէս պիտի ընեն եւրոպական վաճառքները ակէ քիչ ժամանակ ետքը: Ինչպէս կը տեսնէք, անտեսական վտանգը հիմակուց շատ մեծ է, և ո՛վ գիտէ ինչ մեծ համեմատութիւններ պիտի առնէ երբ Զինացիք կրթուին Ճաբոնցիներուն կողմէ: 440 միլիոն Զինացիք, աշխատող օրը ափ մը բրինձով, լաւ գործաւոր և ճարպիկ արհեստաւոր, պիտի կրնան աշխարհի հրապարակները նեղել իրենց արտադրութիւնները որոնք պիտի կրնան մրցիլ օտար արտադրութիւններուն դէմ թէ գնի և թէ որակի տեսակէտով:

«— Այն ատեն մենք ի՞նչ պիտի ընենք:

«— Հարկ պիտի ըլլայ որ մենք իրար պաշտպանենք բարձր սակացոյցերով, և բոլոր ասոնք չի՛ պիտի կրնային օրին մէկը առաջ բերել արիւնռուչ պատերազմ մը:»

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ.—Կը ծանուցուի թէ Ամերիկայի արտաքին գործոց նախարար Մր. Բուռթ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մր. Բուզվէլթի հետ, որուն մէջ գլխաւոր նիւթերէն մէկը եղաւ խաղաղութեան ապագայ դեսպանաժողովը: Նախագահին արտօնութեամբ հետեւեալ պաշտօնական յայտարարութիւնը հրատարակուեցաւ.— «Սեպտեմբեր 13ին, Պ. Բօզէն նախագահին ներկայացուց Զարին կողմէ ծանուցագիր մը, որով Նիքոլա Բ. Լաէի միջազգային նոր դեսպանաժողովի մը գումարումը առաջարկելու իր մտադրութիւնը կը յայտնէր: Նախագահը պատասխանեց թէ, շատ բարեբաղդ կ'զգայ ինքզինքը որ Զարը նախաձեռնարկ եղած է այս խնդրոյն մէջ, որուն պակասման համար ամէն ջանք չպիտի խնայէ ինք: Նախագահը աւելացուց թէ Զարին ծանուցագիրը անմիջապէս արտաքին գործոց նախարար Մր. Բուռթի պիտի ղրկուի, որպէս զի պաշտօնապէս պատասխանէ անոր, հիմնուելով այս առիթուն վրայ: Մր. Բուռթ պաշտօնական պատասխանը պիտի պատրաստէ անմիջապէս երբ Ուաշինկթըն դառնայ: Այնպէս կը կարծուի թէ հաւանաբար Մ. Շօթն է որ պաշտօն պիտի ունենայ ներկայացնել Միացեալ Նահանգները ապագայ դեսպանաժողովին մէջ»:

ՃԱՌՈՆԻ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐԸ.— Թոքիոյէն Սթանտարտի կը հեռագրեն թէ Ճաբոնի անձերու ընդհանուր կորուստը պատերազմին մէջ 72,000էն աւելի է, հետեւեալ ցուցակին համեմատ. սպանուած 46,180, վէրքերէ մեռած 10,970 և հիւանդութենէ մեռած 15,300 հոգի: Հիւանդութիւններէ մեռածներուն թիւը ընդ. կորուստին մէկ չորրորդէն աւելի է, իրողութիւն մը որ պերճախօս ապացոյցն է Ճաբոնական բժշկական մարմնոյն զարմանալի կազմակերպութեան: Այսպիսի համեմատութիւն մը աննախընթաց է պատերազմի տարեգրութեանց մէջ:

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇՆԱԴԻՐԸ կրող պատուիրակը Մ. Բլասոն Սեպտ. 8ին Բեթերսպուրկ ժամանեց:

ԱՆԳԼԵԻԹԻՊԷԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ.— Էֆօ ցը Շեն Ծ. Արեւելքի մէջ չինական աղբիւրէ առնուած հետեւեալ լուրը կը պարունակէ. Լանկ-Զաօ՝ Անգլիոյ թագաւորին ղրկեց չորս ցուցակները Անգլեթիպէթական դաշնագրին, որ կնքուած է Հնդկաստանի մէջ անգլիացի պաներու և իր միջև: Անոնց այդ չորս յօդուածները.— Ա. Անգլիա կը ճանչնայ և կը հաստատէ Զինու գերիշխանութիւնը Թիպէթի մէջ: Բ. Անգլիա կը հաւանի այլ ևս չմիջամտել Թիպէթի վարչական գործերուն, ինչպէս կը մրցամտէր ասկէ առաջ: Գ. Զին Թիպէթի հողին վրայ ոչ մէկ ազգի առանձնաշնորհումներ պիտի կրնայ շնորհել: Եթէ շնորհէ, Անգլիա ևս նոր մանաւորնակ իրաւունքներ պիտի ստանայ: Դ. Բոլոր այն կայսերական գօրութիւնները որ ունէ ազդեցութիւն մը պիտի ունենան, ըլլայ Թիպէթի մէջ, ըլլայ Զինաստանի մէջ, չինացի պէտք է ըլլան, ոչ թէ օտարական:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՇԱՀՈՒԱԾ ՑԱՏԿԱՁԵՒԵՐ. — Մաքէն աղմկայարոյց լուր մը կը հրատարակէ: Կ'ըսէ թէ ծովային նախարարութեան նաւաշինութեան ճիւղին պետ երկրաչափ Մ. Լոպէօ, հրատարակուած չափերուն վրայ հիմնուելով կը պնդէ որ վերջերս Քիլի մէջ ծով իջուցուած գերման ընդծովեայ նաւը իր չինած Էկրեդ ընդծովեային յատակաձեւին նման չինուած է: Կասկած կայ որ ծովային երկրաչափութեան վարժարանին մէկ աշակերտը մէկ ու կէս տարի առաջ նոյն յատակաձեւը ծախած ըլլայ օտարին: Կը պահանջուի որ փութով քննութեան ենթարկուի խնդիրը: Պաշտօնական շրջանակի մէջ այս միջադէպը յերիւրանք կը նկատուն:

ՄԻՍ ՌՈՒԶՎԷԼԹԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՆԸ.— Սէուլէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց նախագահին դուստրը Օր. Ալիս Ռուզվէլթ Բորէայի մայրաքաղաքը հասաւ: Միս Ալիս կայսրանէն ամերիկեան դեսպանատունը գնաց կայսերական պատգարակով մը: Այս առթիւ փողոցները դրօշազարդուած էին ի պատիւ իրեն: Ճամբան Բորէայի կայսեր մեծ արարողութիւնը եկաւ զինքը դիմաւորելու յանուն կայսեր: Նոյն օրը Բորէայի կայսրը ունկնդրութիւն մը չնորհեց Միս Ալիս Ռուզվէլթի և դերծակալ Թրէնի, և յետոյ զանոնք նախաճաշի հրաւիրեց: Բորէայի կայսրը իր գահակալութենէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով օտարականներ կ'ընդունի ճաշասեղանին վրայ: Կայսերական իշխանները, նախարարները և զօրավարները ներկայ գտնուեցան այս հացկերոյթին:

ԲԵՄԻՆ ԴԷՊԻ ՎԱՆՔ.— Վարչաւիոյ թատերական և գեղարուեստական շրջանակներուն մէջ և բովանդակ Լեհաստանի մէջ մեծ ազմուկ հանած է խորհրդաւոր անհետացումը Օր. Մարի Սիէրա Թօզօսգայի, Վարչաւիոյ արքայական Օպերային գլխաւոր երգչուհին, որ Եւրոպիոյ մէջ ամէնէն գեղեցիկ կիներէն մին է: Հիմա հաստատուած է որ Օր. Թօզօսգա կալիչիա փախած է, ուր մայրապետական ջոջը երեսը անցուցած է ամէնէն խստակրօն կղերականներու վերաբերեալ վանք մը մտնելու համար: Թէ ի՞նչ շարժառիթով այս ընթացքը բռնած է օրիորդը, յայտնի չէ:

ՀԱՐԻՒՐ ԱՆԴԱՄ ԱՄՈՒՍՆԱՑՈՂԸ.— Ամերիկեան դատական իշխանութեանց մէկ հրամանագրին վրայ, Մանչէսթրի մէջ ձերբակալուեցաւ Վիցով անուն առանձնաբոյժ մը, Պալ ծնած: Վիցով ամբաստանուած է թէ քանի մը տարուան միջոցին, Մ. Նահանգաց մէջ յաջորդաբար 100 կիներու հետ ամուսնացած է: Այս մեքենական ամուսինը նոյն իսկ արդարանալի պատճառ մը չունէր, քանի որ ո՛չ ամուսնալուծման դիմած էր և ոչ ալ կիները մեռած էին: Նոր ամուսնութիւններ կը կնքէր, առանց հոգ ընելու նախապէս կնքածները: Զարմանալին սա է որ ամէնքն ալ օրինաւորապէս կատարուած էին: Ոչ ոք կը հետաքրքրուէր ամուսնամոլ առանձնաբոյժին ընտանեկան կեանքովը: Չար լեզու մըն ալ չէր գտնուեր որ ուշադրութիւն հրաւիրէր այդ մասին: Այսպէս առանձնաբոյժին նոր կիները բնաւ տեղեկութիւն չունէին իրենց նախորդներուն վրայ: Առանձնաբոյժը օգտուած էր այն դիւրութենէն, որով ամուսնութիւնները կը կնքուին Մ. Նահանգաց մէջ, ուր բնաւ քննութիւն չի կատարուիր ամուսնացողներու վիճակին վրայ, հաստատելու համար թէ ազատ է ո և է ամուսնական կապէ: Հիմա ամերիկեան արդարութիւնը ինչպէս պիտի ելլէ այս գործին մէջէն, այդ կիներէն որոնց ամուսինը պիտի նկատէ առանձնաբոյժը: Պիտի ըսէք թէ առաջին կինը իրաւունք ունի կողակիցը համարուելու առանձնաբոյժին և անոր ինչքերը ժառանգելու: Տեսակօրէն ճիշդ է այս, բայց ոչ գործնականին մէջ: Միւս կիներն ալ նոյնքան պահանջող չպիտի՞ ըլլան միթէ: Հապա փաստաբանները, ինչ անսպառելի հանք մը պիտի գտնեն այս գործին մէջ, անվերջանալի դատավարութիւններ բանալով: Սողոմոնեան վճիռ մը պէտք է տալ, ասկնձառատ գործին մէջէն ելլելու և ամէնքն ալ գոհացնելու համար. Աստուկ պարագայի մը մէջ լաւագոյն չպիտի՞ ըլլար վիճակ ձգել և ըստ այնմ որոշել առանձնաբոյժին կինը, ինչ որ ամէն օրինական միջոցներէ գերազանց չպիտի՞ ըլլար արդեօք:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 25 սեպտ.— Թակպլաք կ'իմանայ Բեռլերսպուրկէն թէ Ռուսիոյ Զարը դժգոհ է Ճաբոնի հետ կնքուած հաշտութեան դաշնագրութենէն: Մ. Վիթթէ ինչպէս ծանուցուեցաւ, կոմսութեան ատեանն պիտի չտանայ, այլ միայն Ս. Անտրէ պատուանշանը:

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ կայսրը աչքէ անցուց «Ալեքսանդր Բ.» զրահաւորը և «Բամիաթ-Ազով» ու «Ամիրալ-Քորնիլով» յածանաւերը, որոնք Թրաւզունտի մէջ խարսխած են:

ԲԱՐԻԶ.— Բեռլերսպուրկէ կը հեռագրուի թէ Ֆինլանտիոյ կուսակալ Օպոլէնպաքի իշխանը հրաժարեր է:

— Տօքթ. Ռոզէն տեսակցութեան մը պատուն յայտարարեց թէ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջև համաձայնութիւն մը գոյացած է Մարոքի գործերուն համար գումարուելիք դեսպանախորհուրդին ոկզբունքի խնդիրներուն վրայ:

ՊԷՐԼԻՆ.—Վարչապետ ֆոն Պիւլով իշխանը, վաղը, Պատէն-Պատէնէն հոս կը դառնայ՝ Մ. Վիթթէի հետ տեսակցելու համար, որ Պէրլին ժամանած է:

— Գերմանական Ափրիկէէն առնուած լուրերու նայելով, օգոստոսի վերջերը գերմանական զինուորները քանի մը ճակատամարտներ կատարեր են՝ ընիկներուն հետ՝ Վաբոկորայի մէջ: Ընիկները 350 հոգի կորնցուցեր են:

ԲԱՐԼԻՊԱՏ.— Շուէյցի եւ Նորվէկիացի պատուիրակները այսօր համաձայնութեան մը յանգեցան:

ՀՌՈՄ.—Այսօր կատարուեցաւ բացումը այն յիշատակարանին որ Միլանի մէջ կանգնուած է հանգուցեալ Ումպերթօ թագաւորին համար: Հանդէսը չատ շքեղ եղաւ: Ժողովուրդը խանդավառութեամբ ողջունեց թագաւորը և թագուհին:

ՎԻԵՆՆԱ.— Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը ունկնդրութեան ընդունեց կոմս Զիրաքին, որ յետոյ մեկուկէս ժամ տեսակցեցաւ Մաճառ պետերուն հետ: Կէս օրին նորէն ընդունուեցաւ կայսեր կողմէ, և հաղորդեց բանակցութեանց արդիւնքը: Կէսօրէն վերջ կոմս Անտրաշի, կոմս Աբօնեի, Մ. Քօլոմէ, Պատոս Պանֆի և կոմս Զիչի Բէչղա գործեան:

ԲԷՇԴԻ.— Մաճառ թերթ մը կ'ըսէ թէ, Մաճառ պետերը իրենց կողմէն բանագնաց ընտրած կոմս Զիրաքիի յանձնեցին գրաւոր պատասխան մը, ուր Մաճառ Խորհրդարանի մեծամասնութեան ներկայացուցիչները խորին ցաւ կը յայտնեն որ չեն կրնար ընդունիլ Դաշիլիճը կազմելու պաշտօնը, ունկնդրութեան մէջ հաղորդուած պայմաններով:

ԱԹԻՆԵ.— Աթէնքի ռումէն դեսպան Մ. Բարինիու դեսպանատան պաշտօնեաներուն հետ մեկնեցաւ Ռումանիա: Մամուլը միաձայնութեամբ կը ջատագովէ կառավարութեան ընթացքը:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՄԵՌԵԼՈՅԻ ՏՕՆԸ

Խայլ մեռելոցին առթիւ երէկ Բանկալթիի, Շիշլիի և Պալըգլըի գերեզմանատունները լեցուն էին ուխտաւորներու բազմութիւնով, որոնք գացած էին հոն, Հայ եկեղեցիին աւանդական սովորութեանը համեմատ օրհնել տալու համար իրենց ննջեցեալներուն գերեզմանները: Այս առթիւ Բանկալթիի գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ եպս. Դիմաքսեան: Արտասրողութիւններէն վերջ պատարագիչ Սրբազանը ընկերակցութեամբ քահանաներու և դպիրներու, թափօրով առաջնորդուեցաւ «Հոգեւոր տիրոյ» գերեզմանը, ուր «Հոգւոց» մը արտասանեց հին և նոր ննջեցեալներու հոգւոյն համար:

Սակայն եթէ կայ ցաւալի կէտ մը, այն ալ մեռելոց օրեր մեր չատ մը երկսեռ երիտասարդներուն իբր զբօսանքի վայր գերեզմանատունները երթալն ու հոն ժամադրութիւններ տալով քովքովի տեսակցութիւններ ունենալն է, ինչ որ չհաստակութիւն մ'է պարզապէս: Պալըգլըի գերեզմանատունը մանաւանդ, գրեթէ ամէն Մեռելոցի օր լեցուն է օղիով, գինիով մէկեղ զացող ուխտաւորներով՝: Ասիկայ չատ ցաւալի իրողութիւն մըն է և բնական է ո՛չ բարեպաշտական: Մեռելոցի օրեր երբ քահանաներ տխուր չեչտերով Հայր Մեր մը կ'արտասանեն իրենց քովը ի վեր ունենալով սգաւոր կիներ, կամ այրեր, որոնք օրհնել կուտան իրենց ննջեցեալին գերեզմանները, քայլ մը անդին, նստած են խումբ խումբ կիներու այրեր ալ, որոնք անպատկառօրէն բազմած բազոսի ննջեցեալներուն յատուկ «հոգոց»ը կը կարդան, օղիի գաւաթներով:

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ երէկ առաւօտ Գուզկունճուքի եկեղեցիին մէջ կրօնական արարողութեանց նախագահէլ ետք պերճախօս քարոզ մը խօսեցաւ: Ն. Սրբազնութիւնը նախ կեանքի իմաստասիրութիւնը ըրաւ գրական չատ գեղեցիկ ոճով մը և փիլիսոփայական վարդապետութիւններու համառօտ մէկ ամփոփումը ընելէ ետքը, կեանքի մասին Աւետարանի վարդապետութիւնը բացատրեց: Աղանդաւորներէ ոմանք այնպէս կարծեցին թէ, ըսաւ, Քրիստոսի հաւատալը և քրիստոնեայ յորջորջուիլը կը բաւէր յաւիտենական կեանքին արժանի ըլլալու համար, մինչդեռ քրիստոնէութիւնը միայն սկզբունքներ չէ որ կը քարոզէ, այլ օրէնքներ սահմանած է, որոնց համակերպութիւնը միայն յաւիտենական կեանքին արժանի կ'ընէ զմարդ: Այն որ Քրիստոսի կը հաւատայ, բայց անոր պատուիրանները չի հնազանդիր, արժանի չըլլար յաւիտենապէս ապրելու: Ն. Սրբազնութիւն յայտնեց թէ մեր եկեղեցին ամէնէն ճշմարիտ ըմբռնումը ունի յաւիտենական կեանքի վրայ և այս կեանքէն բաժնուողները կը նկատէ իբրեւ ննջողներ որոնք ատուածային դատաստանին ատեն իրենց գործին համեմատ պիտի ապրին փառքի կամ տանջանքի մէջ: Հռոմէական եկեղեցին, ըսաւ Ն. Սրբազնութիւն, իբրեւ վերջին դարերու վարդապետութիւն, երկու դատաստան կ'ընդունի, որոնց մէկը անմիջական կերպով կը կատարուի և մեռնողին արդար կամ մեղաւոր ըլլալուն համեմատ վարձքը կամ պատիժը կ'որոշուի անմիջական կերպով: Իսկ անոնք որոնց ընթացքը որոշապէս չի սահմաներ պատիժը կամ վարձատրութիւնը, կը բնակին քաւարանի մէջ: Ն. Սրբազնութիւնը այս առթիւ լեզուաբանական տեսութիւն մը ընելով յայտնեց թէ լատիներէն purgatorium բառը սխալ թարգմանուած է մեր մէջ և փոխանակ քաւարանի, որ նպատակայարմար բացատրութիւն մը չէ, պէտք է ընդունիլ մաքրարան բառը: Ս. քարոզիչը, կենդանի և ննջող քրիստոնեաներուն հոգեկան փոփոխ յարաբերութեանց վրայ խօսելով, աղօթքի և հոգեհանգիստի կարեւորութիւնը բացատրեց և աւելցուց որ մեր եկեղեցին հոգեւոր հանգէս մը նկատելով տաղաւարները, չի մոռնար նաեւ ննջեցեալները և անոնց համար աղօթքներ սահմանած և մեր վրայ պարտք դրած է մասնակցիլ այդ աղօթքներուն: Ն. Սրբազնութիւնը ի վերջոյ հրաւիրեց ներկայ հաւատացեալները որ մասնակցին մեռելոցի առթիւ կատարուած հոգեհանգիստին արարողութեանց:

Եկեղեցիին մէջ ներկայ էին Ներսէս վրդ. Դանիէլեան, Բազաք. Ժողովոյ ատենապետ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան և Սկիւտարի մեսրեպ Թաղ. Խորհրդանդամները, որոնք եկեղեցական արարողութեան աւարտումէն ետք Ս. Պատրիարք Հօր հետ հայի հրաւիրուեցան Վսեմ. Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեանի ծովեզերեայ բնակարանը: Ն. Սրբազնութիւն երեկոյին հիւրասիրուեցաւ Սուրէնեանց բնակարանը և այս առաւօտ կը քարոզէ Եէնի Մահալլէի եկեղեցիին մէջ:

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ վարժարանի կարգափոխական քննութիւնները անցեալ շաբթու աւարտած ըլլալով, դասախօսութիւնք այսօրուընէ սկսած են կանոնաւորապէս:

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ. — Հանգուցեալ Էմմանուէլեան Պատրիարքին համար երէկ, Բերայի Ս. Աստուածածնայ Աթոռանիստ եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր հոգեհանգիստ կատարուեցաւ: Կ. Պարիարք Տ. Սապաղեան Սրբազան ձայնաւոր պատարագ մատոյց իր չուրջը ունենալով Պոլիս գտնուող եպիսկոպոսները, վարդապետներ եւ քահանաներ: Եկեղեցին սեւերով զարդարուած էր ինչպէս սգոյ: Ներկայ էին Ասարիներու, Քալթէաքիներու և Մելքիդներու Պատր. Փոխանորդները, Պապական Նուիրակ Մոնս. Թաչչիի կողմէ պատգամաւոր մը եւայն: Եկեղեցական արարողութիւնները խիստ ներդաշնակօրէն կատարուեցան և պատարագէն ետք յատուկ պաշտօն և հոգեհանգիստ կատարուեցաւ հանգուցեալ Պատրիարքին հոգւոյն:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1905 10 Սեպտ. չորեքշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Ցերմակ Առաջին օրէն	37½	38 փարա
» երկրորդ »	36½	»
Մախլուտ »	33-34	»
Զամարլը »	31-32	»
Սերթ առաջին, օրէն	38	փր.
» միջին տեսակ	37-37½	»

Այսօր ժամանեց 19 վագոն ցորեն Ա. նաւով:

ԱՂԻՒՐ

Տեղական քըրմա Ա. պարկը	73	Ղ.
» » Բ. »	70-71	»

ԹԷՓ

Օրէն 19 փարա:

ԳԱՐԻ

Քէօսէէնճէ 12 ղրշ. գրիւ
Մէրսին և Ռումելի 11-11½ ղրշ. գրիւ:

Մէկ չարթուան ժամանած ապրանք ցորեն Անատոլ 136, Ռումելի 7 վագոն, Իպրայիլ 35000 գրիւ: Ալիւր արտասահմանէ 10300 պարկ. հրապարակը կայուն է:

ՐԷՄԱՄԻ

ԹԷՎՃԻՇԱԹ

Բոլիս միւֆթիթիլէրինտէն սատէթու Ահմէտ էֆէնտիէ թէրֆին ըրեթպէի Ուլա սընրքը սանիսի թէվճիր պույրուլմուշ տրը:

ՆԸՇԱՆ

Եունանիստան հարպիյէ նազիրը միւսիւ Պուտուրիս վէ Մէճլիսը Մէպուսան ըէսի միւսիւ Բօմա ճէնապլէրինէ պիրինճի ըրեթպէտէն Օսմանի.

Ֆրանսա ճէմիեէթը իլմիեէսի ազասընտան միւսիւ Հանրի Հուսէյէ իքինճի ըրեթպէտէն Մէճիտ.

Գահիրէէտ Ֆրանսա ճէնէրալ գոնսոլոսը թէրճէմանը միւսիւ Կիեէ տէօրտիւնճի ըրեթպէտէն Օսմանի նըշանը զիշանլարը իհսանէթ վէ իհսան պույրուլմուշ տրը:

ՇԷՖԱԳԱԹ

Ֆրանսա ճէմիեէթը իլմիեէսի ազասընտան միւսիւ Հանրի Հուսէյնին զվճէսի մատամ լազանթէա Հուսէյէ իքինճի ըրեթպէտէն Շէֆագաթ նըշանը Հիւմայունը իհսան պույրուլմուշ տրը:

ՆԵՐՔԻՆ

ԽՏԻՎԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ.— Եգիպտոսի Խտիվ Ապպաս Հիլմի փաշա որ իր հաւատարմական զգացումները և մեծարանքները մատուցանելու համար Պոլիս եկած էր, երէկ իրիկուն ժամը 10½ին մեկնեցաւ դէպի Ալեքսանդրիա, ազգտրիական «Տալմացիա» շոգենաւով։ Խտիվին կ'ընկերանան եղբայրը Մէհմէտ Ալի փաշա և իր բարձրապատիւ մայրն ու կինը, ինչպէս նաեւ բոլոր հետեւորդները։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ արքունական Իպրահիմ փաշա մինչեւ շոգենաւ ընկերացաւ Խտիվին և ողջերթ մաղթեց։ Իսկ Խտիվին բարձրմորը և կնոջը ողջերթ մաղթելու համար շոգենաւ գնաց Մեծ-Ներքինապետ Ապտիւլ-Կանի աղա։ Խտիվը կիրակի գիշեր պատիւը ունեցաւ Կայս. Պալատին մէջ ճաշելու և յետոյ ներկայանալու Վեհ. Սուլթանին։

ՄԻՐԱՃ ԿԻՆԷՍԻ.— Այսօր Միրաճ Կինէսի ըլլալով, բոլոր մզկիթները և մինարէները պիտի լուսազարդուին գիշերը։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Էմբէրիալի մարքիզը և Տիկինը այսօր իրենց պատկանաւով, զբօսական պտոյտի համար Մուսանիա կ'երթան, ուրկէց պիտի այցելեն նաեւ Պրուսա։

ՎԱԳՔՆԵՐԸ ԵՒ ԿՏԱԿՆԵՐԸ.— Պետական Խորհուրդը վէրջերս զբաղեցաւ խնդրով թէ երբ վագի հող մը, որուն վրայ միւլք կալուած մը կառուցուած է, կտակով մէկու մը թողուած է, ընդունելի պիտի ըլլայ թէ ոչ։ Խորհուրդը յայտարարեց որ այսօրինակ կտակ մը գործադրելի չի կրնար ըլլալ, նկատելով որ միւլք կալուածներ ունեցողը միայն վարձակալն է հողին, որուն սեփականութիւնը կը վերաբերի Վագքին։ Այս կարգի կալուածտէրերը չեն կրնար գրաւ դնել և կամ նուէր տալ ապրողներու միջեւ, առանց Վագքի վարչութեան և կամ միթէվելիին արտօնութեան։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Հագիվաք խօսելով ապահովագրութեանց և կարգ մը ընկերութիւններու կողմէ վճարմանց դժուարութեան վրայ, կ'ըսէ թէ պէտք է ծանօթացնել հանրութեան թէ որո՞նք են այն ընկերութիւնները որոնք արտօնուած են գործելու կայսրութեան մէջ և որո՞նք յանձն առած են վէճի պարագայի մը տակ ենթարկուիլ օսմ. դատարաններու որոշմանց։ Ժողովուրդը այն ատեն պիտի գիտնայ թէ վստահաբար ո՛ր ընկերութեան կրնայ դիմել իր ինչքերուն ապահովագրութեան համար։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏԻՐԲԵՐԸ.— Զրոյց եղած էր թէ Պոլսոյ կալուածատէրքը, նախորդ տարիներուն մէջ մերթ եղածին պէս, կէս մը հաշուակցութեամբ և կէս մըն ալ հնչուն դրամով պիտի գանձուի։ Այդ պատճառով կալուածատէրերէ և տուրք վճարողներէ ոմանք կը յայտնեցնին իրենց տուրքերուն հատուցումը։ Արդ, անցեալ տարի, կայս. Իրատէ մը բացարձակապէս հրամայեց որ ընդհանուր հաշուակցութիւն բնաւ պիտի չկատարուի, բացի մօտաւոր ազգականներու տուրքերուն հաշուակցութենէն։ Ուստի այդ արդիւքը միշտ պիտի գործադրուի և օրէնքին տրամադրութիւնները պիտի գործադրուին անոնց նկատմամբ, որոնք ժամանակին չեն վճարեր իրենց տուրքերը։ Հետեւաբար կը ծանուցուի կալուածատէրերուն, որպէս զի իրենց տուրքերը չդիւրեն և յետոյ դժուարութեանց չենթարկուին, որոշեալ պայմանաժամերուն վճարել իրենց տուրքերու պարտքը։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն ծանուցուեցաւ պէտք եղած տեղերը որ մաքսատունները ժամանած ապրանքները լաւ պահպանուին։ և մաքսային բոլոր գործառնութիւնները շուտով և դիւրութեամբ կատարուին։

ՏՐԱՆՍԱՑԻ Ակադեմական Մ. Հանրի Հուսէյ և Տիկինը որոնք Պոլիս կը գտնուէին, առջի օր այցելեցին Կայս. Թանգարանը և ուրիշ պատմական վայրեր՝ և երէկ մեկնեցան Արեւելեան ճեպընթացով։

ՀԵՂԻՆԱՅԻ ԻՐԱՒՈՒՆՔ.— Սապահ կ'իմանայ թէ կրթական նախարարութիւնը նկատի առած է որ հեղինակի իրաւունքի որոշ սրամադրութեանց չգոյութեան պատճառաւ կարգ մը չարաշահութիւններ տեղի կ'ունենան։ Այսպէս, գրավաճառներ և տպարանատէրեր հեղինակաւոր գիրքերու կեղծը կը շինեն, տպուած գիրք մը նորէն կը տպեն նոյնութեամբ և առանց հեղինակի իրաւունք տալու իրենց հաշուոյն կը ծախեն աժան գնով, ինչ որ տեղի կ'ունենայ ի վնաս հեղինակներուն։ Կրթական նախարարութիւնը այս չահադիտութիւններուն վերջ մը տալու համար մասնաւոր կարգադրութիւններ պիտի ընէ, ինչպէս կայ արդէն Եւրոպական և ամերիկեան երկիրներու մէջ։

ՍԿԻԻՏԱՐԻ կառավարական չէնքը նոր և հոյակապ կերպով դարձեալ պիտի շինուի, ուր պիտի փոխադրուի նաեւ դատարանի չէնքը։ Նոր շէնքին յատակագիծը կը քննուի պատկանեալ պաշտօնարանին կողմէ։

ԼԱՀԷՑԻ Օսմ. դեսպան Միսաք էֆ., կայս. Իրատէի մը համաձայն իբր Օսմ. պատուիրակ ներկայ պիտի գտնուի Հարլէմի մէջ գումարուելիք մանկավարժական համաժողովին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ նախարարութիւնը նկատի առաւ Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակին մէկ տեղեկագիրը, որով կ'առաջարկէ բոլոր գաւառներու և գաւառակներու մէջ ալ առեւտրական սենեակներ հաստատուին, վաճառականներուն հարկ եղած դիւրութիւնը ընծայելու և առեւտրական գործառնութիւնները աւելի կանոնաւորելու համար։

ԸՆԿԵՑԻԿ մանուկներու մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար խորհրդակցութիւն կը կատարուի ձեռնհաս պաշտօնարանին կողմէ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

25 Սեպտեմբեր 1905

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	99	80
Բէժի	(Tsb. Turcs)	414	—
Օսմ. Միացեալ	(E. Nv Unit.)	91	47
Երկաթուղի	(Lois Turcs)	136	50
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.)	611	—
Թրանսվաալ	(Transvaal)	83	—

Ս. Զ Դ

Թուրքերէն, ֆրանսերէն և անգլերէն լեզուաց հմուտ և առեւտր. ընդհ. ծանօթութիւններու տեղեակ երիտասարդ մը կը փափաքի հաշուակալութեան կամ թղթակցութեան ոլորտի պաշտօն ստանձնել վաճառատան մէջ։ Պատուաւոր երաշխաւորութիւն։ Դիմել խմբագրատուն։

10—2

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ» ՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ — 8 —

ԳՐԵՑ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՕԹԹՕԼԷՆԵՒԻ ՍՈՒՐՕՆ ԶԻՕՄԼԻԳԶԵԱՆ

ՀՆԱԳԻՏԱՐՀԻԿ ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ս.

ՊԱՐՈՆԻ ՄԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

—Մի՛ բարկանաք, ծերուկս։ Ցիշեցէք որ տակաւին քանի մը վայրկեան առաջ կ'ըսէիք թէ յանդգնքը գործուելէն ետք անողոք պիտի ըլլաք։ Ուստի, իբրեւ արուեստագէտ գող, պարտաւոր եմ ամէն հաւանակա՛ութեան պատրաստուիլ։

—Բնածիս վրայ չէի մտածեր և ատանկ ըսել չէի ուզեր։

—Այո՛, ատանկ ըսել կ'ուզէիք և ես ամենեւին չեմ բարկանար եթէ այս գրաւին վերաբերեալ իրողութիւնները ուրիշին ըսէք։ Աւելի աղէկ է որ ես հաշուեմ այդ պարագան և պատրաստուիմ անոր։ Բայց չհարցուցիք թէ երեւան հանուելու երկրորդ վտանգը ո՞րն է։ Կրնա՞ք գուշակել։

—Ո՛չ։

—Դիտեցի՞ք որ մարդու մը խորդալու ձայնը կը լսենք հոսկէ։

—Ո՛չ։

—Մտիկ ըրէք վայրկեան մը։ Զէ՞ք լսեր։ Ճշդիւ խորդալու ձայն չէ, այլ յուզուած շնչառութեան մը մանաւանդ։ Արդ, այս մարդը երրորդ խցիկին մէջէ։ Կը տեսնէ՞ք ո՛ւր գալ կ'ուզէի։

—Կը խոստովանիմ որ երբեք վարպետ գործակալ մը ըլլալիք չունիմ։

—Ինչպէս, սիրելիս, եթէ այդ մարդուն շնչառութիւնը կրնանք լսել, ինչո՞ւ անիկա ալ մեր խօսակցութիւնը չլսէ։

Մր. Պէրնս սքանչացաւ մարդուն այս նոր հեռատեսութեանը վրայ։

—Օ՜հ, չեմ կարծեր, ամէն մարդ կը քնանայ բաւ խօսակիցը։

—Սովորական գողը, որ պէտքի մը համար կը գործէ, այսպիսի հաւանականութիւններ նկատի չառներ։ Բայց ես անանկ չեմ ըներ։ Կարելի չէ՞ որ 10 թիւ խցիկին մէջ մէկը լսած ըլլայ մեզ։ Նոյն իսկ կրնայ ըլլալ որ այդ մարդը գործակալ մը ըլլայ, և ինչ որ աւելի գէշ է, նոյն ինքն ձեր Մր. Պէրնսը ըլլայ։

—Է՛ ուրեմն, պէտք է խոստովանիմ որ եթէ այդքան յոռի հաւանականութիւններ հաշիւի կ'առնէք, արժանի էք գործակիցներուն ձեռքէն խուսափելու։

—Իմ մտքս ալ ա՛դ է շիտակը։ Բայց անակնկալները ձեր կարծածին չափ նշանաւոր բաներ չեն։ Իրիկուան թերթի մը մէջ կարդացի որ Մր. Պէրնս օրն ի բուն Պոգդրն մեռցած էր իր կալանաւորին վրայ հսկելու համար, և այս իրիկուն Նիւ-Եորք պիտի դառնար։ Անշուշտ լրագիրները կրնան սխալիլ։ Նաեւ «այս իրիկուն» ըսելով, կրնան անձիշդ տեղեկութիւն մը տուած ըլլալ։ Բայց ենթադրելով որ տեղեկութիւնը ճիշտ ըլլայ, երեք կառախումբ կայ, որով կրնայ մեկնիլ Մր. Պէրնս, մէկը ժամ 7ին, ուրիշ մը 11ին և մէկ մըն ալ առ։ Երեքի դէմ մէկ հաւանականութիւնը մեծ անակնկալ մը չէ։

ՓԱՅԼՈՒՆ ՀԱՐՍՆԻՔ ՄԸ

ԼԻՎԷԼԷՆԻՏԻՍ-ԶԱՐԻՖԻ

(EUGÉNIDÈS-ZARIFI)

ՁԱՓՍՆՈՒԹԻՒՆ

ԹԱՐԱՊԻՈՅ ՄԷՋ

Կիրակի օր շոգենաւն երեւոյթ մը առած էր Թարապիա, հանրածանօթ Յոյն դրամատէր Եվէէնիտիս և Զարիֆի ընտանեաց վաւակներուն՝ Մ. Էթիէն Եվէէնիտէսի (M. Etienne Eugénidès) և Օր. Էլէն Զարիֆիի (Mlle. Hélène Zarifi) ամուսնութեան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ ժամը 2½ին (Ը. Ե.) տեղւոյն Յունաց եկեղեցիին մէջ, մեծ հանդիսաւորութեամբ։

Առատն կանուխ, մայրաքաղաքիս զանազան արուարձաններէն, ինչպէս Վսփորէն ու կղզիներէն, Յոյն և օտարազգի ընտրելագոյն ընտանիքներ, մասնաւոր շոգեմակոյկներով հետզհետէ կը հասնէին Թարապիա, որուն ափունքը՝ երկսեռ հետաքրքիր հանդիսականներու խուռն բազմութիւն մը կ'ողողէր, բազմութիւն որ, որքան այս շոգենաւն հանդէսը դիտելու հետաքրքրութենէն, նոյնքան ալ Զարիֆի և Եվէէնիտիս ընտանեաց նկատմամբ ունեցած երախտագիտական ըզգացումներէն առաջ եկած էր, քանի որ այդ ընտանիքները համբաւաւոր եղած են իրենց բարերարութիւններով ու ձեռնտուութիւններով։

Անկասկածելի էր խանդավառութիւնը Թարապիոյ նաւամատոյցին մօտ, ուր հաւաքուած շոգեմակոյկները իրենց գոյնզգոյն դրօշակներով ու ծաղիկներով, հանդիսաւոր տօնի երեւոյթ մը կուտային։

Եւ ահա հասաւ Յունաց Տ. Եսայիա Ս. Պատրիարքը իր հետեւորդներով, որ ուղղակի առաջնորդուեցաւ Թարապիոյ Յունաց եկեղեցին, Եվէէնիտիս և Զարիֆի ընտանիքներուն ներկայացուցիչներուն կողմէ։

Այ-Բարասքէվի եկեղեցին ուր կատարուեցաւ հարսնիքը, զարդարուած էր գոյնզգոյն ծաղիկներով, որոնք բուրմունքա մթնոլորտ մը կ'ստեղծէին ամբողջ տաճարին մէջ և գեղեցիկ ծածկուած էր թանկագին գորգերով։ Եկեղեցւոյն փողոցի դրանը մէջ կարգաւ շարուած էին զինուորներ, և մինչեւ տաճարին դուռը յարդարուած ծաղկէ կամարներուն մէջտեղ դեռատի չնորհալի օրիորդներ կանգնած էին գեղեցիկ արդուզարդերով, որոնք ծաղիկներ ու տերեւներ կը տեղացնէին հարսնեւորներուն անցած միջոցին։

Յետոյ կուգային թաղապետական չավուշներ, դեսպանատանց քավասներ, երկու ընտանիքներուն քով ծառայող խրուաթներ, իրենց ազգային համազգեստով, որոնք կը հսկէին կարգապահութեան վրայ։

Ժամը 2½ին Տիրդ (Ը. Ե.) հասաւ հարսնեւորներու թափօրը։ Շնորհալի հարսը՝ Օր. Էլէն Զարիֆի, որ ճոխ ժանեակներով դրուագուած փողոցուն ճերմակներ կը կրէր, իր հօրը թեւը մտած, մաւ եկեղեցի մեծ դուռնէն և ընդունուեցաւ երգեցիկ մանուկներուն երգերուն մէջ։ Յետոյ եկաւ Մ. Էթիէն Եվէէնիտիս իր մօրը հետ, որոնց կը հետեւէին Մ. Բէրիքլէս Զարիֆի և Տիկին մայր Զարիֆի, Մ. Էսսթաչ Եվէէնիտիս և Տիկ. Լէօնիտաս Զարիֆի։ Ասոնցմէ անմիջապէս յետոյ կը նշմարուին երկու ընտանիքներուն մօտիկ ազգականները, որոնց մէջ յիշենք Տիկին Սոֆի Նէկրօբօնթէս և իր աղջիկը, Տէր և Տիկին Անթուան Վլասթօ, Տիկին Լքսնտոս, Օր. Մարիքա Զարիֆի, Տէր և Տիկին Մ. Մարինօ, Մ. Ժան Նիքօլորուլօ, Օր. Նիքօլորուլօ, Մ. Թէոտոր Զարիֆի, Տէր և Տիկ. Մ. Զաֆիրօբուլօ, Տիկին Կարտիքիօթի ևն. ևն.։

Ամբողջ հարսնեւորներուն վրայ կը նշմարուէր արդուզարդի ճաշակն ու ճոխութիւնը։

Հրաւիրեալները կ'ընդունուէին Մ. Մ. Ժուժ, Լէօն, Էթիէն Զարիֆիի և Բ. Եվէէնիտէսի կողմէ, որոնք ամէնուն հիացման արժանացան իրենց կենցաղագիտութեամբ։

Մասնիներուն փոխանակութենէն վերջ, Տ. Եսայիա Պատրիարքը օրհնեց ամուսնացող զոյգերը, որոնց կնքահայր եղած էին Տէր և Տիկին Բէրիքլէս Զարիֆի։

Տ. Եսայիա Պատրիարքը յետոյ բանախօսութիւնով մը դրուատեց երկու գերդաստանները և յիշեց թէ Նորապսակ հարսին ծնողքը ինք էր որ պահեց իր Պատրիարքութեան առաջին շրջանին մէջ։ Խրատեց զանոնք որ իրենց ամուսնական և առաքինի ծնողքներուն ուղղութեան հետեւին։ Պատրիարքը ապա խօսքը ուղղելով Մ. Բէրիքլէս Զարիֆիի, շնորհակալութիւն յայտնեց անոր՝ իր եկեղեցիին և ազգին նկատմամբ ածած զգացումներուն համար, և անոր յանձնեց ի յիշատակ, Սուրբի թանկագին նկար մը։

Եսայիա Պատրիարքին այս բանախօսութիւնը լաւ տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ ներկաներուն վրայ, որոնք միեւնոյն հանդիսաւորութիւնով մեկնեցան եկեղեցիէն։ Ըստ սովորութեան, դրամներ նետուեցան եկեղեցիին մէջ։

Հարսնեւորները ուղղուեցան ապա Թարապիոյ մէջ հաստատուած Զարիֆի վիլլան, ուր, պարտէզին մէջ, Մաէսթրօ Նավի նուագախումբը Համիտիէ քայլերգը և հելլէնական ազգային երգը կը նուագէր։

Մենք ալ կը մաղթենք պարտէզ, ուր խուռն բազմութիւն մը կը տիրէ։ Ամբողջ վիլլան զարդարուած է անմման կերպով, և ճոխ պիւֆէ մը իրեն կը քաշէ երկսեռ հրաւիրեալները, որոնք կը խմեն հարսին ու փեսին կենաց։

Նորապսակ Տէր և Տիկին Էթիէն Եվէէնիտէս իրիկուան կառախումբով Վիէննա մեկնեցան։ Երկուքին ծնողքները մինչեւ Սիրքէճի ողջերթի գացին։

Հարսնիքին նոր կայ եղողներուն մէջ կը նշմարուէին Աւստրիոյ դեսպան Պ. տը Քալիչէ, Ռուսական դեսպան Մ. Զինովիվ, անգլիական դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր, Ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Մ. Գոք և տիկին Գոք, գերման դեսպանատան գործակատար Պ. Յոն Գոտման, Պելճիգայի դեսպան կոմս Տուտցէլ, Միաց. Նահանգաց դեսպան Մ. Լէյման, Հելլէն գործակատար Մր. Բոթէն, Անգլ. ընդհ. հիւպատոս Մ. Այրէս և Օր. Այրէս, Հելլէն ընդհ. հիւպատոս Մ. Ֆիլօն, Տէր և Տիկ. Նէլիոտ, Մ. Մայքօֆ, Տէր և Տիկին Զէրպասքի, Տէր և Տիկին Ֆրէվիլ, Տէր և Տիկին Նաուտ, Մ. Տէլեանիս, Մ. Բու, Մ. Լաքրուա, Սէլիմ Մէլհամէ փաշա, Տիկին և Օր. Մէլհամէ, Բարիզի Օսմ. դեսպան Վսեմ. Սալիհ Միւնիր փաշա, Մավրոճէնի պէյ, Իսմայիլ Հագգը պէյ, Վուսս փաշա, Կրացկանի էֆ. Աբրահամ փաշա, Տէր և Տիկ. Ա. Բանճիրի պէյ, Տիկ. Նաում փաշա, Մ. Վիլեմ և Տիկին Վիթալ, Մ. Բէսմաջոլու,

—Բայց եթէ նոյն իսկ այս կառախումբին մէջ ըլլայ, ինչէ՞ն գիտէք որ մեզի մօտ է։ Տասը կառք կայ։

—Նորէն կը սխալիք։ Այնքան աշխատելէ ետք սա Բէթինկիլի գործին համար, անպատճառ մահճարարձ վագոն մը բռնած է։ Հիմա, եթէ կը յիշէք, որոշած եմ այս գիշեր ամենավերջին պահուն մեկնիլ Նիւ-Եորք։ Տեսանք որ չպիտի կրնայինք գտնել ամբողջ մասնայարկ մը մեզի համար և վարնոց անկողին մը վարձելու վրայ էինք, երբ բազմութեան պնդումին վրայ որոշուեցաւ նոր կառք մը աւելցնել։ Այս պատճառաւ է որ, Մր. Պէրնս ցորեկէն տեղ չի կրնալով պահել տալ, այդ կառքը եկած է։

—Մասնաւոր պատճառ մը չունի՞ք 10 թիւը մտք բերելու։

—Դիտեմ որ թիւ 6ը լեցուած չէր, բայց մեր մեկնելու պահուն, մէկը մտաւ և կարծեմ 10 թիւին վերի անկողինը առաւ։

Մր. Պէրնս սկսաւ մտածել թէ բացարձակապէս դժուար պիտի ըլլայ ձեռք ձգել այս մարդը, եթէ, ճշմարտապէս ոճիր մը գործած էր, հակառակ իր նախապէս գիտցածներուն։

Խօսակցութիւնը շարունակուեցաւ։

—Այսպէս, կը տեսնէք որ ծրագիրս գուցէ ծանօթ է երկու կերպով։ Ասիկայ շատ իսկ է եթէ զգուշութիւն չընէ։ Եւ որովհետեւ այս կարելիութիւնները կը նախատեսեմ յաճախ, դժուարութիւն չունիմ և իմ մտադրութիւններս գիտնալու իրողութիւնը ինծի համար արժէք մը չունի, ո՛ր հետաքրքրողին ձեռք ալ որ անցնի յարեց Մր. Պէրնս։

—Ինչպէս։

—Տղաս, կրնաս վայրկեան մը ենթադրել որ պիտի պատասխանեմ այդ հարցումիդ ենթադրելով որ հետաքրքրող մը մեզի կրնայ ունկնդրել։ Այսուհանդերձ, գաղափար մը տալ կ'ուզեմ ձեզի։ Յոյց տալ կ'ուզէի ձեզի ինչ որ կ'ուզէի ըսել յայտնելով թէ Բէթինկիլ սխալներ գործած է։ Ըսիք թէ կոճակ մը միայն կորսնցուցած էր և կը հետեւցընէիք թէ Պէրնսի ճարտարութիւնն էր որ միայն կոճակի մը չնորհիւ կրնայ հետապնդել զայն։ Բայց կոճակ մը շատ մեծ կարեւորութիւն կրնայ ունենալ։ Եթէ ոճիրս գործած ատեն բէտէկտիվներէն կոճակներէն մին կորսնցնեմ Մր. Պէրնս իմ հետքիս վրայ պիտի գտնուի առնուազն տասը օրէն և ասիկայ անոր համար որ իրենց տեսակին մէջ միակ են անոնք այս աշխարհին մէջ։

(Շարունակելի)

ԿԱՅԱՐԱՆ

ԴԱՀԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

12/25 Սեպտ. 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԴՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Օ. Ո.		98.26
Երէկուան էն բարձր գինը	»	98.34½
» էն վար գինը	»	98.26մն

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Ֆր.	135	87
Երէկուան էն բարձր գինը	» 136	25
» էն վար »	» 135	.75
Շերքէթը Խայրիէ	35.—	
Օսմանեան Պանքա	608.—	
Տէրքոսի Ղուրի ընկ.	244.—	
Քարաի Կ. Պոլսոյ	517.—	
Ֆրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա.	316.—	
» « » Բ.	270.—	
Պանք Նաս. Կրէս.	431.—	
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	7.50	
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա. Ո.	.16.30	
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	3.87	
Լաւրիում Ֆր.	53.—	
Թրանսվալ »	83.—	
Բէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	415.—	
Ռուսական 4% 1901	94.95	
Ճաբոնական 4 %	91 75	
Սպանիական արտաքին	94.87	
Անգլիական Քոնսոլիտէ Ա. Ո.	89.50	
Ֆրանսական Ռանթ Ֆր.	99.32	
Լոնտոն 3 ամիս	109.17½	
Բարիզ »	22.98½	
Վիէննա չէք Ֆիոր.	21.95	
Պերլին անտոկոս չէք մարք	18.69	

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղ.էն	ղ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	107.97
Անգլիական ոսկի	109.34
Ֆրանսական ոսկի	87.15
Քրիմից	51.08
Մէթալիք	103.30
Բոլ	91.10
Բուպլի թղթադրամ	8.64

Գրպանակալ մը, Մ. Ժուժ Զաֆիրօբուլօ, արծաթեայ բաժակ, Տէր և Տիկ. Նէլիտաֆ, յախճապակեայ անուշեղէնի սպաս, Մ. Ապրուազ Մավրոքօրտաթօ, յախճապակեայ ծաղկանօթ, Տիկ. Վուիթս արծաթեայ և կաշեպատ ծծատետր մը, Տէր և Տիկ. Նիաս, արծաթեայ հայլի մը, Մավրոճէնի պէյ, սեղանի ծածկոց մը արծաթեայ սպաներով, Պլաք պէյ, բիւրեղեայ և արծաթապատ տուփ մը, Տէր և Տիկ. Լօմպարտո, մարմարեայ արձան մը, Օր. Քասթէլլի, արծաթեայ հայելի մը, Տէր և Տիկ. Թէսթա, արծաթեայ արձան մը, Օր. Մառի Քալօկէրա, երկու բուրաքսակներ. Բերայի աղջկանց վարժարանը՝ թէյի սպաս, կոմս և կոմսուհի տ'Առնու, փղոսկրեայ խոզանակ, Տէր և Տիկ. Քրիսթիէ, Թրքական սուրճի թանկագին սպաս մը, Տէր և Տիկ. Միացեալ, արծաթ ատամակներ, Տիկ. Քօրնիօ, արծաթեայ թղարակալ մը, Նիքոլաքի էֆ. Սկուրիսի, ոսկեթել մնաքսահիւս մաբլոն մը, Տէր և Տիկ. Լէօն Սէրվիչէն, հովանոց, Մ. Լ. Ֆ. Էսաեան, արծաթեայ հայելի մը ևն. ևն.։

Մանգու�այս բարեբաստիկ առթիւ իր ջերմ խնդակցութիւնները կը յայտնէ թէ նորապսակ ամուլին Տէր և Տիկ. Էթիէն Եվէէնիտիսի, և թէ՝ Զարիֆի ու Եվէէնիտիս բարեհամբաւ գերդաստաններուն, որոնք այս առթիւ ստացան նաեւ բազմաթիւ չնորհաւորական հեռագիրներ թէ՝ մայրաքաղաքէս և թէ Եւրոպայէն։

"L'UNIVERSO,"

ՄԻԼԱՆ, 1 Օգոստոս 1905

Տ.

Պատիւ ունինք տեղեկացնել ձեզ թէ Պոլսոյ հրապարակին վրայ ընդհ. գործակալ և վնասներու գնահատման քմոմիսէր անուանած ենք

ՏԻԱՐ ԲԱՐՍԵՂ ԲԷՔԷԷԱՆԸ

և կը յուսանք որ, ձեր ծովու և ցամաքի ապահովագրութիւնները պիտի հաճիք մեր ընկերութեան վստահել։

«ԼԻՈՆԻՎԷՐՍՕ»

Ծովու և ցամաքի փոխադրութեան ընկերութիւնը դէմ Իտալական ապահովագր. բնկ.

ՏՆՕՐԻՆԸ

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 25 Սեպտ.— Նիւ Եորքէ կը հեռագրեն թէ, Բօրթամաթի ժողովին ճարտնցի Ա. պատուիրակ Պառոն Բօմբուա, ապաքինելով իր հիւանդութենէն, չորեքշաբթի օր պիտի մեկնի հոնկէ դէպի Ճաբոն։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԱՐՄԵՆԱԿ Է.Ֆ. ՄԱԶԼՐՄԵԱՆ (Հալէպ).— Ձեր ղրկած գրութիւնը չի կրնար հրատարակուիլ։ Դրոշմթուղթին արժէքը անցուցինք ձեր հաշուոյն։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԻՇԵՐՕՐԵՑԻ ԵՒ ՑԵՐԵՆԵԱՑ
ՍԿԻՒՏԱՐ

30ոդ տարեշրջան 1905—1906

Վարժարանս կը վերաբացուի Սեպտեմբեր 5, երկուշաբթի։ Առաջին շաբաթը յատկացուած է կարգապահական վերանշումներու։ Դասուց սկզբնաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 13, երեքշաբթի առաւօտ։

Տնօրէնը պատրաստ է այս օրէն ընդունելի վարժարանին մէջ իրեն դիմող պատուաւոր ծնողքները։

Փափաքողը կրնան ստանալ մեզմէ վարժարանիս նորատիպ մանրամասն ցայտագիրը, օրէկ կը գտնուի նաեւ Պիպէճեան գրատան մէջ, Պալը-Ալի Ճառատէսի, թիւ 12։

Հիմնադիր-Տնօրէն
4—3 Ռ. Ց. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ՔՈՒԶՈՒՐԻ
Մասնագէտ ծննդական գործարաններու, մրջիւնին, վներային, միզանցքային և կնոջական հիւանդութիւններու։ Երկար տարիներ պաշտօնավարած է Բարիզի հիւանդանոցներուն մէջ անուանի բժիշկներու քով։ Իր դարմանատունը կը գտնուի Ղալաթիա, Նիւբրէք Բարտրէմի անկիւնը, Վոյվոտա Ճառատէսի թիւ 2, որ տեսնի օր ժամը 2էն 10 քայլ է։ 11—25

ԹՈՒՐԹԱՆԻ
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԻԿ ԸՍՊԵԼԻՆ
Այս բժշկարանը որ Բաղճէճէան ամենավերջին դրութեամբ պատրաստուած է, իր պարունակած առողջական տարբերուն տեսակէտով ուրիշներէ չատ աւելի գերազանց է և գնահատուած է ազգի. ձէմ մէջ փաղայէ և ուրիշ նշանաւոր բժիշկներէ։ Թուրքիոյի բժշկարանները մարտնցուցէ և ուժաւոր յատկութիւններով կը յարմարի ամբարակազմներու, ապաքինողներու, կաթնատներու, ծերերու և աղոց։

Գործածութիւնը.— Ճաշէն առաջ և ճաշի միջոցին կամ ետքը, սուրճի գաւաթի մը չափով կէս գաւաթ կուրի խառնելով պէտք է խմել։

Կը ծախուի ամէն դեղարանի մէջ։ Թուրքիոյ հաւար միակ կեդրոնատեղին Պոլիս, Ղալաթիա, Զիւլիֆարի փողոց 17 թիւ Ժ. Բ. Տալէյօ։ 8—10

ՊԱՂՋԷ ՄԵՐԱԳԼԱՍԸԱՆ
ՊԱՂՋԷՎԱՆԱՐԱ ՎԷ ՉԻՕԷԲՅԻԼԷՐ
Սիւնգիւլ վէ լայէ վէ զամպագ վէ էմսալի չիչէք սազանարլրնը տիբմէք մէվմիի եագլաշտեր։

Պինանէնայէ միմէթխասսասի ՀՕՆ ՏԻՐԻՐՄԷ միրասաթ իսթիրիզ։

Ղալաթասա Պէօյիւք Թիւնէլ խանրնատ 9 նումէրօյու մաղազասընա հէր նէվի չիչէք վէ չէմ վէ սարբէ թօխու